

Ks. Robert Kantor

WTST Tarnów

ŚWIĘTOŚĆ KAPŁAŃSKA CHARAKTERYSTYCZNYM RYSEM STOWARZYSZENIA KAPŁAŃSKIEGO ŚWIĘTEGO KRZYŻA

WSTĘP

Obowiązek szukania świętości zajmuje ontologiczne pierwszeństwo wśród zadań kapłanów. W kodeksie Jana Pawła II czytamy: „Duchowni w swoim życiu z szczególnej racji obowiązani są dążyć do świętości, zwłaszcza, że – będąc konsekrowani Bogu z nowego tytułu przez przyjęcie święceń – stając się szafarzami Bożych tajemnic dla służenia Jego ludowi”¹ Zamierzeniem autora niniejszego artykułu jest przybliżenie czytelnikom Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża, którego charakterystycznym rysem jest wzrastanie w świętości poprzez codzienne wykonywanie posługi kapłańskiej. Artykuł składa się z trzech części: w pierwszej zostanie ukazane zagadnienie świętości kapłańskiej na tle powszechnego powołania wiernych do świętości. W drugiej części zostaną przytoczone wypowiedzi Magisterium Kościoła na temat prawa prezbiterów do stowarzyszania się. Wreszcie w trzecim rozdziale zostanie omówiona kwestia natury oraz charyzmat i duchowość Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża. Artykuł zamknie krótkie podsumowanie.

I. ŚWIĘTOŚĆ KAPŁAŃSKA

Posługując się terminologią św. Pawła, zwykło się mówić, że kapłan jest i powinien być *homo Dei*, człowiekiem Bożym (por. 1 Tm 6,11). Z pełnym przekonaniem zatem można powiedzieć, że kapłan to człowiek tego, co święte. W taki sposób podkreśla to Sobór Watykański II: „Ażeby wierni zjednoczyli się w jedno ciało, ustanowił tenże Pan niektórych z nich sługami, aby posiadali w społeczności wiernych świętą władzę kapłańską składa-

¹ Kodeks prawa kanonicznego, kan. 276 § 1.

nia Ofiary i odpuszczania grzechów i aby w imieniu Chrystusa sprawowali publicznie, dla ludzi, urząd kapłański”²

Kapłan działający *in persona Christi et nomine Ecclesiae* ma do spełnienia misję, której charakter należy zaliczyć do tego, co święte. Jest on człowiekiem wykonującym święte czynności: sprawowanie Eucharystii, odpuszczanie grzechów; jest tym, który przemawia w imieniu Chrystusa, ma władzę „wiązania i rozwiązywania” w trybunale sakramentu pokuty; jego zadaniem jest budowanie Mistycznego Ciała Chrystusa, tak, aby wszyscy wierni tworzyli jedno ciało³

Odpowiedź na pytanie o właściwe znaczenie kapłaństwa chrześcijańskiego napotyka na właściwy kontekst, kiedy mamy na uwadze *novum* chrześcijaństwa w porównaniu z innymi religiami. Ta zasadnicza nowość opiera się na rzeczywistości Wcielenia. Sam Bóg stał się człowiekiem i w nocy podczas Ostatniej Wieczerzy mówił o tym, żebyśmy byli zjednoczeni z Nim jak krzew winny z latoroślami⁴ Jak pisze Alvaro del Portillo: „Ten rys – to stopniowe zbliżanie się Boga do człowieka – charakteryzuje w sposób właściwy i niepowtarzalny religię założoną przez Jezusa Chrystusa, i odróżnia ją w sposób radykalny od jakiegokolwiek innej: chrześcijaństwo nie jest poszukiwaniem Boga przez człowieka, tylko schodzeniem boskości do poziomu człowieka”⁵

W taki oto sposób dochodzimy do tematu powołania kapłańskiego. Każdy z kapłanów jest wybrany przez Jezusa, aby służyć Kościołowi. Parafrazując jeden z tekstów Nowego Testamentu, moglibyśmy powiedzieć, że nie są kapłani tymi, którzy wybierają swoją drogę, tylko sam Pan, który wybiera, aby powołani szli za Nim⁶ Chrystus wybiera kapłanów, aby Go uobecnił przede wszystkim przez sprawowanie sakramentów w Kościele. Powołanie, konsekrowanie i misja wyznaczają horyzont, na którym opiera się teologia i duchowość kapłańska⁷.

² Sobór Watykański II, *Dekret postudze i życiu kapłanów „Presbyterorum ordinis”*, nr 2.

³ Por. tamże.

⁴ „Ja jestem prawdziwym krzewem winnym, a Ojciec mój jest tym, który [go] uprawia. Każdą latorośl, która we Mnie nie przynosi owocu, odcina, a każdą, która przynosi owoc, oczyszcza, aby przynosiła owoc obfitszy. Wy już jesteście czyści dzięki słowu, które wypowiedziałem do was. Wytrwajcie we Mnie, a Ja [będę trwał] w was. Podobnie jak latorośl nie może przynosić owocu sama z siebie – jeśli nie trwa w winnym krzewie – tak samo i wy, jeżeli we Mnie trwać nie będziecie. Ja jestem krzewem winnym, wy – latoroślami. Kto trwa we Mnie, a Ja w nim, ten przynosi owoc obfity, ponieważ beze Mnie nic nie możecie uczynić. Ten, kto we Mnie nie trwa, zostanie wyrzucony jak winna latorośl i uschnie. I zbiera się ją, i wrzuca do ognia, i płonie. Jeżeli we Mnie trwać będziecie, a słowa moje w was, poproście, o cokolwiek chcecie, a to wam się spełni” (J 15,1-7).

⁵ A. Portillo, *Escritos sobre el sacerdocio*, Madryt 1990, s. 106-107.

⁶ „Nie wyście Mnie wybrali, ale Ja was wybrałem i przeznaczyłem was na to, abyście szli i owoc przynosili, i by owoc wasz trwał – aby wszystko dał wam Ojciec, o cokolwiek Go poprosicie w imię moje” (J 15,16).

⁷ Ojciec Święty Jan Paweł II w Walencji 8 listopada 1982 r. powiedział w czasie udzielania sakramentu święceń kapłańskich, że „powołani, konsekrowani i posłani – ten potrójny

Świętość nie jest przywilejem niewielu, lecz celem, który Bóg „po trzykroć święty” i „źródło wszelkiej świętości” (II modlitwa eucharystyczna) stawia przed człowiekiem stworzonym na Jego obraz i podobieństwo. Wezwanie to, zawarte w samym stwórczym akcie Boga, staje się przykazaniem: „Bądźcie świętymi, bo Ja jestem święty” (Kpł 19,2). Świętość – Boży atrybut – staje się w ten sposób powołaniem każdego człowieka.

Bóg stworzył człowieka, aby osiągnął on swą pełnię nie w sposób bierny, lecz uczestnicząc w Bożym dziele. Jej osiągnięcie jest zatem ostatecznym celem i zasadą jednoczącą cały rodzaj ludzki. Święty Augustyn mówi stanowczo: „Stworzyłeś nas dla siebie, Panie, i niespokojne jest nasze serce, dopóki nie spocznie w Tobie”⁸ Słowa te są wspaniałym kompendium głębokiej, nadprzyrodzonej antropologii. W tym kontekście całkowicie zrozumiałe są słowa św. Pawła do Efezjan: „W Nim bowiem wybrał nas przed założeniem świata, abyśmy byli święci i nieskalani przed Jego obliczem. Z miłości przeznaczył nas dla siebie jako przybranych synów poprzez Jezusa Chrystusa, według postanowienia swej woli” Ef 1,4-5).

Skoro wszyscy ludzie są prawdziwie powołani do świętości, to dla chrześcijan jest ona autentyczną potrzebą. Do wszystkich skierowane zostało zaproszenie Jezusa: „Bądźcie więc wy doskonali, jak doskonały jest Ojciec wasz niebieski” (Mt 5,48). Do wszystkich też odnoszą się słowa św. Pawła: „Albowiem wolą Bożą jest wasze uświęcenie” (1 Tes 4,3; por. Ef 1,4; 5,3; Kol 3,12; Ga 5,22; Rz 6,22).

Powołanie do świętości ma zatem charakter uniwersalny. Nikt nie jest z niego wyłączony. „Wszyscy w Kościele, niezależnie od tego, czy należą do hierarchii, czy są przedmiotem jej apostołskiego posługiwania, powołani są do świętości, zgodnie ze słowami Apostoła: «Albowiem wolą Bożą jest wasze uświęcenie» (1 Tes 4,3)”⁹; „i dla wszystkich jest jasne, że wierni każdego stanu i zawodu powołani są do pełni życia chrześcijańskiego oraz doskonałej miłości”¹⁰

Świętość, o której mówi Sobór Watykański II i do której wszyscy są powołani, nie jest rozumiana jako ideał czysto teoretyczny, wprawdzie piękny, lecz nieosiągalny. Także dążenie do niej nie powinno być czymś abstrakcyjnym, ogólnym, lecz winno stać się autentycznym programem życia. „Szukajcie świętości w codziennym życiu” – mówił Jan Paweł II¹¹, w zwyczajnym życiu. Nie polega ona oczywiście na dokonywaniu rzeczy niezwykłych, lecz na niezwykłym podejściu do rzeczy zwykłych i codziennych. „Nie należy mylnie pojmować tego ideału doskonałości jako swego rodzaju wizji życia

wymiar określa wasze postępowanie i wasz styl życia. [...] Temu odpowiada wasz całkowity dar dla Pana. Całkowity dar, którym jest wasza świętość”. Ojciec Święty w dalszej części homilii mówił o kapłanie jako „świadku miłości chrześcijańskiej bez granic” (por. E. Lama, *La vocación sacerdotal. Cien años de la clarificación*, Madryt 1994, s. 194-195).

⁸ Św. Augustyn, *Wyznania*, 1, 1.

⁹ Sobór Watykański II, *Konstytucja dogmatyczna o Kościele „Lumen gentium”*, nr 39.

¹⁰ Tamże, 40.

¹¹ Jan Paweł II, *Homilia w Mariborze* (19 maja 1996), *L'Osservatore Romano* (wyd. pol.), 7-8(1996), s. 14.

nadzwyczajnego, dostępnego jedynie wybranym «geniuszom» świętości. Drogi świętości są wielorakie i dostosowane do każdego powołania¹².

Świętości chrześcijańskiej nie należy postrzegać także jako pewnego rodzaju wyobcowania człowieka, lecz raczej jako jego pełną realizację, zgodną z Bożym planem zbawienia. Jest ona darem łaski, która doskonali naturę człowieka. W rzeczywistości świętość nie jest zaprzeczeniem tego, co ludzkie, lecz pełnią człowieczeństwa. Chrystus jest doskonałym człowiekiem właśnie dlatego, że jest samą świętością wcieloną.

Mając na uwadze powyższe rozważania o powszechnym powołaniu do świętości, lepiej zrozumiemy istotę kapłańskiego wezwania do świętości. Ojciec Święty Jan Paweł II na spotkaniu z kapłanami Rzymu powiedział: „Kapłaństwo wymaga, aby każdy z nas w wypełnianiu swej posługi i w całym swoim życiu był naprawdę człowiekiem Bożym. Nie tylko najbliżsi nam wierni, ale również ci, których wiara jest słaba czy chwiejna i oddalili się od praktyk chrześcijańskich, nie pozostaną obojętni na obecność i świadectwo kapłana, który jest naprawdę «człowiekiem Bożym»; wręcz przeciwnie, im lepiej go poznają, tym bardziej będą go szanować i zechcą się przed nim otworzyć. Dlatego właśnie jest tak bardzo ważne, abyśmy my, kapłani, jako pierwsi szczerze i wielkodusznie odpowiedzieli na to powołanie do świętości, które Bóg kieruje do wszystkich ochrzczonych. Droga do świętości wiedzie przede wszystkim przez modlitwę i nic nie zdoła jej zastąpić. Przebywając z Panem, stajemy się Jego przyjaciółmi, nasze spojrzenie przemienia się stopniowo w Jego spojrzenie, nasze serce upodabnia się do Jego Serca. Jeśli naprawdę chcemy, aby nasze wspólnoty stały się «szkołą modlitwy» (por. *Novo millennio ineunte*, 33), my jako pierwsi musimy być ludźmi modlitwy, ucząc się od Jezusa, Maryi i świętych, którzy są mistrzami modlitwy. Sercem modlitwy chrześcijańskiej i kluczem do tajemnicy naszego kapłaństwa jest bez wątpienia Eucharystia. Dlatego odprawianie Mszy świętej musi być dla każdego z nas centrum całego życia i najważniejszą chwilą każdego dnia. Drodzy bracia, w rzeczywistości nie mamy wyboru! Jeśli nie będziemy dążyć, z pokorą, ale wytrwale, do naszego uświęcenia, zaczniemy iść na małe kompromisy, które z czasem staną się coraz większe i mogą doprowadzić do zdradzenia, otwartego bądź ukrytego, tej oblubieńczej miłości, którą Bóg nas umiłował, powołując nas do kapłaństwa¹³”

Według Magisterium Kościoła, sakramentalne upodobnienie się kapłana do Jezusa Chrystusa skłania go do „dążenia do świętości z racji powierzonej mu posługi, która jest święta ze swej natury¹⁴”. Wprawdzie już z racji Chrztu świętego do świętości wezwani są wszyscy chrześcijanie, ale prezbiter winien do niej dążyć z nowej motywacji: „By odpowiedzieć na nową łaskę, która go ukształtowała, aby uobecniał osobę Chrystusa, Głowy i Pasterza, aby był żywym narzędziem w dokonywaniu dzieła zbawienia. W pełnieniu swojej po-

¹² Jan Paweł II, *List apostolski „Novo millennio ineunte”*, nr 31.

¹³ Jan Paweł II, *Być kapłanami według Serca Jezusa. Przemówienie podczas spotkania z duchowieństwem diecezji rzymskiej*, L'Osservatore Romano (wyd. pol.), 24(2003), s. 36-38.

¹⁴ Por. *Kodeks prawa kanonicznego*, kan. 276 § 1.

ślugi ten, który jest *sacerdos in aeternum* winien się starać, aby we wszystkim naśladować przykład Pana, łącząc się z Nim «w uznaniu woli Ojca i w składaniu siebie [samego] w darze dla powierzonej [mu] trzody». Na takiej podstawie umiłowania woli Bożej i pasterskiej miłości buduje się *jedność życia*, to znaczy *wewnętrzna jedność* życia duchowego i działalności związanej z posługą. Pogłębianie się tej jedności życia opiera się na pasterskiej miłości, którą z kolei podtrzymuje głębokie rozmodlenie, tak iż prezbiter jest nierozdzielnie świadkiem miłości i mistrzem życia wewnętrznego”¹⁵

II. PRAWO KAPŁANÓW DO STOWARZYSZANIA SIĘ

Prawo do stowarzyszania się należy do jednego z podstawowych praw człowieka, którego realizowania nie może odmówić żadna władza kościelna czy świecka. Podstawa tego prawa leży w społecznej naturze człowieka, który realizować siebie może tylko przy współpracy z innymi. Prawo do stowarzyszania się wynika również z nadprzyrodzonego powołania zmierzającego do przeżywania własnego powołania w świecie¹⁶. „Przez chrzest – zauważa J. Dyduch – chrześcijanin zyskuje we wspólnocie Kościoła prawo do tworzenia zrzeszeń odpowiadających celom Kościoła, a więc prawo naturalne zyskuje potwierdzenie i usankcjonowanie w Kościele oraz staje się podstawowym prawem chrześcijanina (*ius nativum*)”¹⁷

Podczas trwania Soboru Watykańskiego II w odpowiedzi na wniosek, w którym proszono, aby istniały jedynie stowarzyszenia kapłanów inspirowane bądź kierowane przez biskupów diecezji, kompetentna Komisja Soboru odrzuciła tę prośbę – co zostało zatwierdzone na Sesji Plenarnej Soboru – motywując swą odmowę, w sposób jasny, naturalnym prawem do stowarzyszeń, które przysługuje również klerowi: „Nie można odmawiać prezbiterom – twierdzono – tego, co Sobór, mając na względzie godność osoby ludzkiej, przyznał świeckim, ponieważ wynika to z prawa naturalnego”¹⁸

Korzystanie z tego prawa nie jest wcale czynnikiem dezintegrującym życie diecezji. Przeciwnie – sprzyja słusznemu i wręcz koniecznemu pluralizmowi. Natomiast tak, jak zubażające, a przy tym niesprawiedliwe, byłoby narzucanie wszystkim chrześcijanom twardej jednakowości we wszystkim, co nie dotyczy prawd wiary i moralności, tak byłoby równie niesprawiedliwe narzucenie jej kapłanom w kwestiach, o których winno rozstrzygać prawidłowo uformowane i wolne sumienie. Stąd też z naciskiem podkreśla najnowsze Magisterium konieczność rozpowszechniania stowarzyszeń kapłańskich, które przyczyniałyby się do wzrostu świętości kapłanów¹⁹

¹⁵ Kongregacja ds. Duchowieństwa, *Instrukcja „Kapłan – pasterz i przewodnik wspólnoty parafialnej”*, 10.

¹⁶ Por. Kodeks prawa kanonicznego, kan. 215 i 225.

¹⁷ J. Dyduch, *Obowiązki i prawa wiernych w prawodawstwie soborowym*, Kraków 1985, s. 93.

¹⁸ *Schema Decreti Presbyterorum Ordinis*, Typis Polyglotis Vaticanis 1965, s. 68.

¹⁹ Por. Sobór Watykański II, *Dekret o posłudze i życiu prezbiterów „Presbyterorum ordinis”*, nr 8.

Księża diecezjalni mogą przyłączyć się do Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża, ściśle związanego z prałaturą *Opus Dei*. Kościół „wysoko ceni” stowarzyszenia, które służą stanowi kapłańskiemu. „Należy także wysoko cenić i pilnie zalecać stowarzyszenia, które w oparciu o statuty uznane przez kompetentną władzę kościelną, dzięki zatwierdzonemu lepszemu i stosowniejszemu porządkowi życia i pomocy braterskiej pielęgnują świętość kapłanów w wykonywaniu posługi i w ten sposób zamierzają służyć całemu stanowi kapłańskiemu”²⁰ Celem takich stowarzyszeń powinno być wzajemne wspieranie się kapłanów oraz służenie pomocą: „Niechże więc będzie wśród kapłanów doskonała jedność duchowa i niech często wspierają się nawzajem modlitwami, pogodną przyjaźnią i wszelką pomocą. Nie sposób też przecenić wagi zalecenia kapłanom jakiejś formy życia wspólnego, aby obowiązki kapłańskie coraz bardziej przepajała pobożność; albo częstych zebrań, podczas których będą sobie po bratersku przekazywać przemyślenia, słowa zachęty i doświadczenia; albo wreszcie rozwoju stowarzyszeń mających na celu pomnożenie świętości kapłańskiej”²¹

W kodeksie Jana Pawła II czytamy, że „duchowni diecezjalni mają prawo zrzeszania się z innymi dla osiągnięcia celów zgodnych ze stanem duchownym. Duchowni diecezjalni powinni w sposób szczególny doceniać te stowarzyszenia, które – mając statuty zatwierdzone przez kompetentną władzę – przez odpowiedni i właściwie zatwierdzony sposób życia oraz braterską pomoc pobudzają osobistą świętość w wykonywaniu posługi, jak również sprzyjają pogłębianiu więzi zarówno wzajemnych, jak i z biskupem”²²

W nowszych dokumentach dotyczących zasadności stowarzyszania się kapłanów należy wymienić *Pastores dabo vobis* oraz *Dyrektorium o posłudze kapłanów*. W pierwszym z ich czytamy: „Wszystkie formy braterstwa kapłańskiego, zaaprobowane przez Kościół, są pomocą nie tylko w życiu duchowym, ale także apostołskim i pasterskim”²³ Natomiast w *Dyrektorium* odnajdujemy zachętę do zrzeszania się kapłanów w tych stowarzyszeniach, które sprzyjają świętości: „Są godne wyjątkowej pochwały te stowarzyszenia, które służą rozwijaniu braterstwa kapłańskiego, świętości w sprawowaniu posługi oraz komunii z biskupem i całym Kościołem”²⁴ Na innym miejscu *Dyrektorium* wspomina o formowaniu i rozwijaniu u kapłanów duchowości prawdziwie diecezjalnej: „Należy życzyć sobie, by wzrastała i rozwijała się współpraca wszystkich kapłanów w trosce o ich życie duchowe i ludzkie, jak również posługę kapłańską. Pomoc, jaka na tym polu powinna być okazywana kapłanom, może znaleźć mocne oparcie w różnych stowarzyszeniach kapłańskich, które dążą do formowania duchowości prawdziwie diecezjalnej”²⁵

²⁰ Tamże.

²¹ Paweł VI, *Encyklika „Sacerdotalis caelibatus”*, nr 80.

²² *Kodeks prawa kanonicznego*, kan. 278.

²³ Jan Paweł II, *Posynodalna adhortacja apostołska „Pastores dabo vobis”*, nr 81.

²⁴ Kongregacja ds. Duchowieństwa, *Dyrektorium o posłudze kapłanów*, nr 29.

²⁵ Tamże, 88.

III. STOWARZYSZENIE KAPŁAŃSKIE ŚWIĘTEGO KRZYŻA

1. Natura stowarzyszenia

Stowarzyszenie Kapłańskie Świętego Krzyża zostało utworzone przez Josemaría Escrivá de Balaguer 14 lutego 1943 roku i jest według Statutów *Opus Dei* stowarzyszeniem kapłańskim ściśle związanym z prałaturą i tworzącym razem *aliquid unum*. Prezbiterium prałatury składa się z tych wiernych *Opus Dei*, którzy otrzymują święcenia kapłańskie, są inkardynowani do prałatury i w niej wykonują swoją posługę²⁶ Kapłani ci przez fakt otrzymania święceń należą *ipso facto* do Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża²⁷

Przewodniczącym stowarzyszenia jest prałat *Opus Dei*²⁸ Mamy zatem do czynienia ze stowarzyszeniem, o którym Sobór Watykański II mówi w dekrecie *Presbyterorum ordinis*: „Ponadto, by prezbiterzy w trosce o życie duchowe i intelektualne mieli wzajemną pomoc, by lepiej mogli współpracować w posłudze i aby uniknęli niebezpieczeństw mogących wyniknąć z samotności, niech pielęgnują jakiś rodzaj życia wspólnego lub jakąś jego wspólnotę, która jednak może przybrać wiele form, według różnych potrzeb osobistych lub duszpasterskich, a mianowicie: wspólne mieszkanie, gdzie to jest możliwe, lub wspólny stół, lub przynajmniej częste i okresowe spotkania. Należy także wysoko cenić i pilnie zalecać stowarzyszenia, które w oparciu o statuty uznane przez kompetentną władzę kościelną, dzięki zatwierdzonemu lepszemu i stosowniejszemu porządkowi życia i pomocy braterskiej pielęgnują świętość kapłanów w wykonywaniu posługi i w ten sposób zamierzają służyć całemu stanowi kapłańskiemu”²⁹

Stowarzyszenie Kapłańskie Świętego Krzyża jest owocem miłości, jaką św. Josemaría darzył kapłanów. Założyciel *Opus Dei* w latach 30. i 40. XX wieku wygłosił bardzo dużo konferencji dla kapłanów diecezjalnych. Natura stowarzyszenia wyraża się głównie w umacnianiu więzi między jego członkami a własnym biskupem. To posłuszeństwo i synowskie oddanie się tworzy ten wewnętrzny element wykonywania posługi kapłańskiej³⁰ Stowarzy-

²⁶ „Praelaturae presbyterium ab illis clericis constituitur, qui, ad sacrum Ordines a Praelato promoti ad normam nn. 44-51, Praelature incardinatur eiusque servitio devovetur” (*Statuta*, nr 36 § 1).

²⁷ „Hi sacerdotes, ex ipso suae ordinationis facto sunt socii Numerarii vel, iuxta infra dicenda (nr 37 § 2) Coadiutores Societatis Sacerdotalis Sanctae Crucis” (*Statuta*, nr 36 § 2).

²⁸ „Societas Sacerdotalis Sanctae Crucis, de quo in nr 36 constituitur in Associationem, quia melius suum sanctificationis sacerdotalis finem etiam inter clericos ad Praelaturam non pertinentes prosequatur iuxta spiritum et praxim asceticam Operis Dei” (*Statuta*, nr 57).

²⁹ Sobór Watykański II, *Dekret o posłudze i życiu prezbiterów* „*Presbyterorum ordinis*”, nr 8.

³⁰ „Socii Aggregati ac Supernumerarii Societatis Sacerdotalis Sanctae Crucis, qui quidem membra non efficiuntur cleri Praelaturae, sed ad suum cuiusque presbyterium pertinent, sunt sacerdotes vel saltem diaconi alicui dioecesis incardinati, qui Domino in Societate Sacerdotali Sanctae Crucis iuxta spiritum Operis Dei, peculiari superaddita vocatione, sese dicare volunt, ad sanctitatem nempe in exercicio sui ministerii pro viribus prosequendam, qui

szenie Kapłańskie Świętego Krzyża nie jest usytuowane na poziomie relacji *communio hierarchica* (nie ma tu bowiem władzy rządzenia) tylko na poziomie wzajemnej pomocy duchowej i braterskiej³¹

2. Charyzmat

Stowarzyszenie Kapłańskie Świętego Krzyża składa się z członków prałatury *Opus Dei*, którzy przystąpili do święceń kapłańskich wezwani przez prałata i są inkardynowani do prałatury. Należą do niego również inni kapłani – lub kandydaci do kapłaństwa, którzy przyjęli święcenia diakonatu – inkardynowani do różnych diecezji i będący członkami tamtejszego prezbiterium, którzy poproszą o przyjęcie ich do Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża i zostaną do niego przyjęci. Prałat *Opus Dei* jest jednocześnie prezesem generalnym Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża³².

Kapłani inkardynowani do różnych diecezji, wstępując do Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża, czynią to w tym samym celu, w jakim jakikolwiek inny człowiek wstępuje do *Opus Dei*: znaleźć oparcie i zachętę do szukania świętości, zwłaszcza w duchu *Opus Dei* i proponowanych przez nie środkach ascetycznych: tak więc w spełnianiu swojej posługi kapłańskiej i poprzez spełnianie tejże kapłańskiej posługi. Innymi słowy: ci członkowie Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża nie zmieniają ani nie opuszczają swojego stanu kapłana diecezjalnego. Jest czymś charakterystycznym dla *Opus Dei*, aby każdy pozostał w miejscu i stanie, które zajmuje w społeczeństwie i w Kościele. „Owo zobowiązanie się do uświęcania własnego życia zakłada w tych kapłanach głębsze zakorzenienie w obowiązkach świętości i apostołstwa wypływających najpierw z sakramentu Chrztu, a potem z sakramentu Kapłaństwa, w całkowitej zgodzie ze stanem kapłana diecezjalnego, otrzymując od *Opus Dei* pomoc duchową, a zwłaszcza ducha, który prowadzi do cenienia życia codziennego, odkrywając w nim stałe zaproszenie do spotkania z Bogiem, do miłości i służby innym ludziom”³³ Z teologicznego punktu widzenia istnieje tylko jeden charyzmat i jedno powołanie do *Opus Dei*, zarówno dla świeckich, jak dla kapłanów Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża, czy to inkardynowanych do prałatury, czy też do jakiejś diecezji. Jeden tylko charyzmat, jedno i prawdziwe powołanie, jeden i ten sam duch, jedne i te same środki ascetyczne. Jediną różnicą jest sytuacja osobista. W przypadku kapłanów diecezjalnych mamy do czynienia z sytuacją bycia kapłanem i bycia inkardynowanym do konkretnej diecezji.

tamen eorum dioecesana conditio pleraque proprio uniuscuiusque Ordinario subiectio quoquo modo ex hac dedicatione afficiantur, sed contra, iuxta infra dicenda, diversis respectibus confirmantur” (*Statuta*, nr 58 § 1).

³¹ „Nulla enim viget oboedientia interna, sed solummodo normalia illa disciplina in qualibet Societate existens, quae provenit ex obligatione colendi ac servandi proprias ordinationes; quae ordinationes, hoc in casu, ad vitam spiritualem exclusive referuntur” (*Statuta*, nr 58 § 2).

³² Por. *Statuta*, nr 36-78.

³³ A. de Fuenmayor, V Gomez-Iglesias, J.L. Illanes, *El itinerario jurídico del Opus Dei. Historia y defensa de un carisma*, Pamplona 1989, s. 289.

3. Członkostwo kapłanów diecezjalnych

Kapłani inkardynowani do jakiejś diecezji mogą być członkami przyłączonymi lub supernumerariuszami Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża. W obydwu przypadkach wymagane są przyjęte wcześniej święcenia kapłańskie w którymś ze stopni. Przygotowujący się do kapłaństwa, którzy nie przyjęli jeszcze święceń diakonatu, mogą być jedynie aspirantami. Nie ma natomiast żadnych przeszkód związanych z wiekiem, zdolnościami, sytuacją społeczną itd., gdyż to Bóg obdarza powołaniem, a dla Boga nie ma względu na osoby. Członkowie ci powinni posiadać stałą dyspozycję poszukiwania świętości zgodnie z duchem *Opus Dei*. Wymaga on, z jednej strony, przede wszystkim postanowienia dążenia do świętości w wypełnianiu swojej posługi i wśród okoliczności osobistych, rodzinnych, zdrowotnych itd. Z drugiej zaś domaga się gorliwości w jak najlepszym spełnianiu zadań duszpasterskich powierzonych przez biskupa – jedyną osobę, przed którą odpowiada się za wypełnianie swoich powinności duszpasterskich³⁴

Kapłani ci winni także zachęcać innych kapłanów diecezjalnych do szukania świętości w wypełnianiu kapłańskiej posługi, do pełnej dyspozycyjności względem swojego biskupa, jak też do miłości i czci wobec hierarchii kościelnej. Ich zadaniem jest także ożywianie życia wspólnotowego wśród kapłanów diecezjalnych, zgodnie z tym, jak wyda się to stosowne ordynariuszowi, a także ułatwianie stałej formacji swoich braci w kapłaństwie³⁵

4. Duchowość

Dla duchowości *Opus Dei* charakterystyczne są: uświęcanie obowiązków swojego stanu i posługi kapłańskiej z żywą świadomością dziecięstwa Bożego, wraz z pobożnością mocno zakorzenioną w prawdach wiary i ożywianą przez studium i osobiste praktyki modlitwy, umartwienia i pokuty³⁶

³⁴ Por. J. A. Abad Ibañez, *La Sociedad Sacerdotal de la Santa Cruz*, Madryt 2005, s. 43-44.

³⁵ Por. tamże.

³⁶ Nieżyjący już kard. Jose Maria Bueno Monreal, który pragnął, aby praca Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża w jego archidiecezji rozwinęła się na szerszą skalę, podczas jednego ze spotkań z ks. Escrivą (był to jego dobry znajomy) powiedział mu, że widzi tu jedną trudność: „Wydaje mi się, że jesteście zbyt wymagający. Kiedy ktoś prosi o przyjęcie do Dzieła, chcecie, aby oddał wszystko i aby sam całkowicie się oddał. Czy to nie przesada?” [...]. „Nie, spójrz, w *Opus Dei* nie będzie ani jednego członka więcej, ani jednego mniej, niż tyłu, ilu zechce Bóg. Powołanie, które kieruje do nas Bóg, zakłada całkowite, bezgraniczne oddanie; każdy w swoim stanie, z naturalnością, bez kompromisów. Kiedy kapłan przychodzi, by prosić o to, co możemy mu ofiarować, dajemy mu duchowość, którą mamy, to znaczy: całkowite oddanie, [...]. Jeżeli nie dam mu tego, tej duchowości, którą on mógłby żyć, to cóż mu dam? Cóż innego może kapłanowi dać *Opus Dei*? Dlatego Dzieło zajmuje się ich kierownictwem duchowym i pomaga im żyć ubóstwem: aby nauczyli się życia w oderwaniu od dóbr doczesnych, nie uważając za własność nawet tego, co faktycznie posiadają. Tak samo dzieje się w sprawach doktrynalnych: jeżeli nie będziemy wymagać absolutnej wierności wobec Magisterium Kościoła, czegoż możemy od nich wymagać? Przecież nie

Duch ten, który powinien przenikać całe życie członków przyłączonych i supernumerariuszy uwidacznia się w następujących punktach:

- popieranie jak najpełniejszej dyspozycyjności wobec swojego biskupa;
- wypełnianie czynności duszpasterskich z jak największą kompetencją i każdego dnia z większą wiernością i miłością;
- postępowanie zawsze z wielką prostotą i naturalnością względem swoich braci w kapłaństwie, bez stwarzania pozorów jakiegokolwiek tajemniczości, gdyż nie ma niczego do ukrycia;
- unikanie wszelkiego dziwactwa i troska, by żyć w jedności z pozostałymi kapłanami;
- posiadanie żywego ducha braterstwa kapłańskiego wobec kapłanów z tej samej diecezji, unikanie nawet cienia podziału; co więcej, umacnianie więzi miłości i braterstwa apostołskiego, jak również pozytywne oddziaływanie na jedność wśród kapłanów³⁷

5. Środki ascetyczne i formacyjne

Członkowie przyłączeni i supernumerariusze Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża w celu osiągnięcia świętości w wykonywanej posłudze kapłańskiej wykorzystują dwa rodzaje środków: jedne z nich są ogólne, drugie zaś specyficzne.

Środki ogólne to te, którymi posługują się inni kapłani, mianowicie przepisane przez powszechne prawo Kościoła i nakazane lub zalecone przez własnego biskupa. Wśród tych pierwszych do najważniejszych należą: codzienne sprawowanie Mszy świętej – centrum i źródła życia wewnętrznego, modlitwa liturgią godzin; sakramenty święte, modlitwa, praca duszpasterska i zaangażowanie w studiowanie dyscyplin teologicznych. Trzeba dodać też – ogólne kierownictwo duchowe udzielane przez ordynariusza poprzez jego listy i pisma pasterskie, homilie, uchwały synodalne, stała formacja itd. Wszystkie te środki, które członkowie stowarzyszenia nie tylko chętnie akceptują, lecz także szerzą wśród pozostałych kapłanów³⁸

Do środków specyficznych zaliczyć można te, które wypływają z praktyki ascetycznej *Opus Dei*, na przykład: codzienne poświęcanie chwili czasu na lekturę Pisma Świętego i książek z zakresu duchowości o uznanej wartości, zwłaszcza Ojców Kościoła; dwie dłuższe chwile poświęcane modlitwie myślniej; odmawianie różańca świętego itd. Ponadto *Opus Dei* udostępnia członkom Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża pewne środki formacyjne, niekolidujące w żaden sposób z wypełnianiem posługi duszpasterskiej. Wśród nich na wyróżnienie zasługują: kręgi studiów, coroczny kilkudniowy kurs formacyjny, a także inne środki o różnorodnej treści, które sprzyjają ich ludzkiej i duchowej formacji tak, aby byli w stanie odpowie-

prorowadzimy ani nie możemy prowadzić własnej szkoły teologicznej” (por. *Josemaría Escrivá de Balaguer: un hombre de Dios. Testimonio de Jose Maria Bueno Montreal*, w: *Testimonios sobre el Fundador del Opus Dei*, nr 3, Madryt 1992, s. 43-44).

³⁷ Por. J. A. Abad Ibañéz, *La Sociedad...*, dz. cyt., s. 46.

³⁸ Por. tamże, s. 47.

dzieć na to swoje szczególne powołanie. Dzieło usiłuje się także przyczynić do stałej formacji kapłańskiej w poznawaniu nauki Kościoła. Udzielając tych środków, *Opus Dei* nigdy nie daje wskazówek duszpasterskich dotyczących sposobu wypełniania posługi kapłańskiej takich, jak np. popieranie – lub nie – pewnych nabożeństw, metod duszpasterskich itd. Ogranicza się jedynie do formowania kapłana w ten sposób, by był on człowiekiem modlitwy, szukającym z radością dziecka Bożego uświęcenia poprzez praktykowanie wszystkich cnót ludzkich i nadprzyrodzonych³⁹

6. „Miejsce” uświęcenia

Pozostanie w swojej inkardynacji w służbie diecezji było *conditio sine qua non*, aby ci kapłani mogli się znaleźć w stowarzyszeniu. Natomiast utracenie, zmiana lub uszczerbek, teoretyczny lub praktyczny tej inkardynacji prowadziłby ich do natychmiastowego opuszczenia Dzieła. Oznacza to, że kapłani ci zawsze są w diecezji, gdyż inaczej nie mogliby znaleźć się w stowarzyszeniu. Owa diecezjalność została bardzo dobrze odzwierciedlona we wcześniej wspomnianych Statutach. „Członkowie Przyłączeni i Supernumerariusze Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża nie są członkami prezbiterium prałatury, lecz ich własnych prezbiteriów”⁴⁰ i są inkardynowani do konkretnej diecezji. Stąd też dążenie do bycia świętymi realizują poprzez ofiarne wypełnianie swojej posługi. Z pewnością życie duchem *Opus Dei* nie pomniejsza wcale pełni ich stanu diecezjalnego ani też ich całkowitej i jedynej zależności od biskupa. Przeciwnie, jedno i drugie zostaje umocnione na różne sposoby. Owi kapłani nie mają żadnego wewnętrznego zwierzchnika, są winni posłuszeństwo wyłącznie swojemu biskupowi⁴¹ Ponadto ci, którzy mają zamiar prosić o przyjęcie do Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża, powinni wyróżniać się swoim umiłowaniem diecezji, posłuszeństwem i czcią wobec własnego biskupa, gorliwością, z jaką poszukują powołań dla kapłaństwa i pragnieniem wypełniania z jak największą starannością posługi kapłańskiej. Kapłani przyłączeni i supernumerariusze powinni po-

³⁹ Por. tamże, s. 48.

⁴⁰ *Statuta*, 58 § 1.

⁴¹ Odnośnie do tego zagadnienia poprzedni prałat *Opus Dei* bp Alvaro del Portillo stwierdził: „Nie istnieje więc żaden problem podwójnego posłuszeństwa, które mogłoby wywołać konflikty. A nie istnieje on z tej prostej przyczyny, że – zgodnie z nową formułą, jaką przynosi erygowanie *Opus Dei* jako prałatury – kapłani ci (chodzi o inkardynowanych do diecezji, którzy stają się członkami Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża) nie mają dwóch przełożonych – własnego biskupa i przełożonego wewnętrznego w *Opus Dei* – lecz tylko jednego: każdy własnego biskupa”. „Dlatego też, korzystając z wieloletniego doświadczenia, odważyłbym się powiedzieć, że poprawia się i bardzo wzmacnia posługa duszpasterska, jaką ci kapłani sprawują w swoich diecezjach, gdyż duchowa i ascetyczna pomoc, którą otrzymują od Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża, prowadzi ich, między innymi, do utrzymania przykładowej dyspozycyjności wobec wymagań ich Ordynariuszy i wymogów diecezji” (A. del Portillo bp, *El Opus Dei. Prelatura personal – wypowiedź dla korespondenta ABC w Rzymie, opublikowana w tym dzienniku madryckim 29.11.1982*).

pierać, w pozytywny sposób i na wszystkich poziomach, braterstwo między wszystkimi członkami swoich prezbiteriów, jak również jedność hierarchiczną ze swoim biskupem i z pozostałymi pasterzami Kościoła, zwłaszcza z papieżem, który jest głową Kolegium Biskupów. Stąd też starają się być zawsze zaczynem jedności. Kapłani przyłączeni i supernumerariusze nie poświęcają się specyficznym dla *Opus Dei* formom pracy apostołskiej, lecz zadaniom duszpasterskim zleconym im przez ich biskupa. To właśnie on i tylko on może osądzić, czy posiadają cechy niezbędne do wypełniania określonego zadania apostołskiego. Gdyby jednak kryterium powierzenia lub odmówienia tego zadania nie były zdolności osobiste, lecz fakt przynależności do Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża, nie byłoby to zgodne z wymogami sprawiedliwości i miłości⁴²

7. Współpracownicy Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża

Jest wielu księży, którzy nie mając powołania do Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża, uczestniczą w środkach formacyjnych lub pomagają w jakiś sposób działalności stowarzyszenia. Wspierają swoją modlitwą, jałmużnami i jeżeli tego pragną, mogą być mianowani współpracownikami Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża. Niektórzy też wspierają je poprzez posługę kapłańską, na przykład spowiadając osoby z prałatury. Członkowie *Opus Dei* modlą się codziennie za wszystkich, którzy w jakikolwiek sposób pomagają prałaturze, zaś księża prałatury wielokrotnie ofiarują msze święte w intencji zmarłych współpracowników. Stolica Apostołska zezwoliła na udzielenie odpustów, które współpracownicy mogą uzyskać w określonych dniach roku (w dzień mianowania na współpracownika, 19 marca, 29 czerwca, 14 i 29 września, 27 grudnia) i zawsze, kiedy odnawiają swe zobowiązania jako współpracownicy.

PODSUMOWANIE

Stowarzyszenie Kapłańskie Świętego Krzyża jest odpowiedzią na ciągłe działanie Ducha Świętego w Kościele i wpisuje się w kontekst charyzmatyczny Kościoła, gdyż jest nierozłącznie związane z fenomenem duchowym *Opus Dei* rozpoznanym przez Stolicę Apostołską jako prawdziwy charyzmat. Kapłani, wstępując do stowarzyszenia, odnajdują oparcie i zachętę do szukania świętości, zachowując przy tym status kapłana inkardynowanego do swojej diecezji. Stowarzyszenie Kapłańskie Świętego Krzyża przyczynia się także do komunii między współbraćmi kapłanami oraz między kapłanami a swoim biskupem. Ojciec Święty Benedykt XVI w liście na rozpoczęcie Roku Kapłańskiego stwierdził: „Trzeba, aby ta komunია między kapłanami a także ze swym biskupem, mająca swe podstawy w sakramencie święceń i przejawiająca się w koncelebracji eucharystycznej, wyrażała się w różnych

⁴² Por. J. A. Abad Ibañez, *La Sociedad...*, dz. cyt., s. 38-42.

konkretnych formach rzeczywistego i afektywnego braterstwa kapłańskiego. Tylko w ten sposób kapłani będą umieli żyć w pełni darem celibatu i będą zdolni do sprawiania, by rozkwitały wspólnoty chrześcijańskie, w których powtarzane są cuda pierwszego przepowiadania Ewangelii”⁴³

LA SANTIDAD SACERDOTAL COMO UN RASGO CARACTERÍSTICO DE LA SOCIEDAD SACERDOTAL DE LA SANTA CRUZ

Resumen

La Sociedad Sacerdotal de la Santa Cruz es una asociación de clérigos intrínsecamente unida al Opus Dei. Mediante dicha sociedad se procura ayudar a los sacerdotes diocesanos a vivir la misma doctrina en el ejercicio de su sagrado ministerio. Los socios de la Sociedad Sacerdotal de la Santa Cruz no abandonan su condición de sacerdotes seculares diocesanos. Ese compromiso de santificar la propia vida implica, en estos sacerdotes, una ulterior radicación en las exigencias de santidad y apostolado ínsitas en el bautismo primero, y en la ordenación sacerdotal después, en plena conformidad con la condición diocesana.

El artículo contiene tres capítulos. En el primero se mostrará la santidad sacerdotal en el marco de la universal vocación a la santidad. En el segundo capítulo se va a poner de relieve los documentos del Magisterio de la Iglesia sobre el derecho de sacerdotes de asociarse. Por fin en el tercer capítulo se va a presentar la naturaleza, el carisma y espiritualidad de la Sociedad Sacerdotal de la Santa Cruz. El artículo termina con breve resumen.

⁴³ Benedykt XVI, *List na rozpoczęcie Roku Kapłańskiego z okazji 150. rocznicy dies natalis świętego Poboszcza z Ars*, L'Osservatore Romano (wyd. pol.), 7-8(2009), s. 4.